

Lieta C-815/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 6. novembris

Iesniedzējtiesa:

Bundesverwaltungsgericht (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 5. septembris

Prasītāja un revīzijas sūdzības iesniedzēja:

Natumi GmbH

Atbildētāja un atbildētāja revīzijas tiesvedībā:

Land Nordrhein-Westfalen

[..] *Bundesverwaltungsgericht* [Federālā administratīvā tiesa]

LĒMUMS

[..] Pasludināts
2019. gada 5. septembrī

Natumi GmbH,
[..] Troisdorfa [*Troisdorf*],

prasītājas, apelācijas sūdzības iesniedzējas un revīzijas sūdzības iesniedzējas,

[..] administratīvajā tiesvedībā

[..] pret

Land Nordrhein-Westfalen, [Ziemeļreinas-Vestfālenes federālo zemi]
[..]

atbildētāju, atbildētāju apelācijas tiesvedībā un atbildētāju revīzijas tiesvedībā,

[orig. 2. lpp.]

[..] pieaicinātā persona:

federālo interešu pārstāvis *Bundesverwaltungsgericht*,
[..] Berlīne,

Bundesverwaltungsgericht 3. senāts
2019. gada 5. septembra tiesas sēdē
[..]

nolēma:

Tiesvedība tiek apturēta.

Eiropas Savienības Tiesai tiek uzdoti šādi prejudiciāli jautājumi par Komisijas Regulas (EK) Nr. 889/2008 (2008. gada 5. septembris), ar ko paredz sīki izstrādātus bioloģiskās ražošanas, marķēšanas un kontroles noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu (OV, L 250, 1. lpp.), kurā pēdējie grozījumi izdarīti ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/1584 (2018. gada 22. oktobris) (OV, L 264, 1. lpp.), interpretāciju:

1. Vai 28. pants, aplūkojot to kopsakarā ar IX pielikuma 1.3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka bioloģiskās pārtikas pārstrādē kā sastāvdaļu var izmantot aļģi *Lithothamnium calcareum*?

2. Ja atbilde ir apstiprinoša:
Vai ir atļauts izmantot arī atmirušas aļģes?

3. Ja atbilde uz 2. jautājumu ir apstiprinoša:
Vai tāda produkta marķēšanai, kura sastāvā ir (atmirusi) aļģe *Lithothamnium calcareum* un kuram ir norāde “bio”, var izmantot apzīmējumus “satur kalciju”, “bagātināts ar augsta kalcija satura jūras aļģi” vai “satur augstvērtīgu jūras aļģes *Lithothamnium* kalciju”? [orig.

3. lpp.]

P a m a t o j u m s :

I

- 1 Prasītāja ražo sojas un rīsu dzērienus, kuru sastāvā ir kalciju saturoša aļģe *Lithothamnium calcareum*. Savu produktu “*Soja-Drink-Calcium*” tā izplata ar “bio” marķējumu un norādēm “kalcijs”, “bagātināts ar augsta kalcija satura jūras aļģi”, kā arī “satur augstvērtīgu jūras aļģes *Lithothamnium* kalciju”.
- 2 Jau 2005. gadā federālā zeme, pret kuru vērsts prasības pieteikums, prasītājam norādīja uz to, ka bioloģiskajos produktos kalcija karbonātu kā minerālvielu

neesot atļauts izmantot. Tas attiecoties arī uz gadījumu, kad produkts ir bagātināts, pievienojot aļģes. Reaģējot uz atbildētājas uzsākto naudas soda piemērošanas procedūru, prasītāja iesniedza prasības pieteikumu par juridiska fakta konstatēšanu.

- 3 *Verwaltungsgericht Düsseldorf* [Diseldorfas administratīvā tiesa] prasību 2007. gadā noraidīja. Attiecībā uz tobrīd vēl spēkā esošās Padomes Regulas (EEK) Nr. 2092/91 (1991. gada 24. jūnijs) par lauksaimniecības produktu bioloģisku ražošanu un norādēm par to uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem (OV, L 198, 1. lpp.) piemērošanu tā uzskatīja, ka, kvalificējot piedevu, esot jāvadās no tā, kādam nolūkam tā ir paredzēta. Vadoties no produkta izskata un tā iepakojuma dizaina, šai gadījumā noteicošais ir kalcija karbonāta piedevas uzturvērtības aspekts. Tas neatbilstot bioloģiskā marķējuma prasībām.
- 4 Prasītājai iesniedzot apelācijas sūdzību un pamatojoties uz pieaicinātās personas identisku iesniegumu, tika nolemts apturēt tiesvedību, lai nogaidītu, kad tiks pabeigts jaunu ES regulu pieņemšanas process. 2016. gadā *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* [Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa] apelācijas sūdzību noraidīja. Ir taisnība, ka šobrīd spēkā esošās Savienības normas pieļauj aļģu izmantošanu bioloģiskās pārtikas pārstrādē. Tomēr šie noteikumi tiek piemēroti vienīgi attiecībā uz pārtikas aļģēm. *Lithothamnium calcareum* nevarot lietot uzturā tai raksturīgās šūnu sienīņu apkaļķošanās dēļ. Katrā ziņā [oriģ. 4. lpp.] atļauja izmantot aļģes neattiecoties uz šīs aļģes pārkaļķotajām paliekām, kas ir saglabājušās pēc atmiršanas. Šai gadījumā runa neesot par lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļām, bet gan par minerālvielām. To pievienošana bioloģiskajiem produktiem principā, un arī šai gadījumā, neesot atļauta.
- 5 Ar savu revīzijas sūdzību, ko *Bundesverwaltungsgericht* ir pieļāvusi, pamatojoties uz lietas principiālo nozīmīgumu, prasītāja turpina uzturēt savu prasījumu. Pamatojot savu prasību, tā būtībā apgalvo, ka jau apelācijas instances tiesā tā esot iesniegusi pietiekami daudz pierādījumu tam, ka *Lithothamnium calcareum* gadījumā runa esot par pārtikas produktu un nevis par minerālvielu vai piedevu. Atmirusi aļģe vēl joprojām esot kvalificējama kā augkopības produkts. Atmirušas aļģes tiek izmantotas vienīgi ekoloģiskos nolūkos. Arī kalcija saturs neesot izskaidrojams ar “pārkaļķošanās procesu”, kas noris pēc atmiršanas, vēl jo vairāk, dzīvām un atmirušām aļģēm lielā mērā esot identisks sastāvs un ķīmiskās īpašības. Ražošanas procesā arī tiek izmantota visa aļģe. To, ka aļģi *Lithothamnium* varot izmantot kā piedevu bioloģiskajiem produktiem, Eiropas Komisija esot skaidri apliecinājusi. Līdzīgi produkti tiek izplatīti arī citās ES valstīs.
- 6 Atbildētāja apstrīd revīzijas sūdzību un aizstāv apelācijas spriedumu. Viņa norāda uz to, ka prasītājas iesniegtajam Eiropas Komisijas atzinumam neesot oficiāls raksturs, jo tas neesot noformēts kā “vadlīnijas” vai tml. Pašreizējie priekšlikumi Savienības tiesību aktu pārskatīšanai paredz atsevišķu aļģu tipu uzskaitījumu, tomēr *Lithothamnium calcareum* tajos nav minēta. Turklāt aļģes, ko izmanto

prasītāja, nogulšņu veidā organiskas sastāvdaļas vairs nesaturot. Gluži pretēji, runa esot par kaļķakmenim līdzīgiem nosēdumiem jūras gultnē.

- 7 Piekrītot *Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft* [Federālajai pārtikas un lauksaimniecības ministrijai], federālo interešu pārstāvis *Bundesverwaltungsgericht* atzīst, ka apelācijas tiesas paustais juridiskais viedoklis ir pamatots. Sojas dzēriena marķējums skaidri norāda uz to, ka pārkaļķojušos aļģu materiāls pievienots ar mērķi dzērienu bagātināt ar kalciju. Tomēr minerālvielu pievienošana bioloģiskajiem produktiem bagātināšanas nolūkos [oriģ. 5. lpp.] esot atļauta vienīgi tad, ja likums paredzot minerālvielu izmantošanu pārtikas produktos, kuriem tās tiek pievienotas.

II

- 8 Tiesvedība ir jāaptur, un saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 267. panta 3. punktu jālūdz Eiropas Savienības Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu par Komisijas Regulas (EK) Nr. 889/2008 (2008. gada 5. septembris), ar ko paredz sīki izstrādātus bioloģiskās ražošanas, marķēšanas un kontroles noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu (OV, L 250, 1. lpp.), kurā pēdējie grozījumi izdarīti ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/1584 (2018. gada 22. oktobris) (OV, L 264, 1. lpp.), interpretāciju. Prasības iznākums ir atkarīgs no tā, kāda būs atbilde uz jautājumu, vai 28. pants, aplūkojot to kopsakarā ar IX pielikuma 1.3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka bioloģiskās pārtikas pārstrādē kā sastāvdaļu var izmantot aļģi *Lithothamnium calcareum*. Tas pats attiecas arī uz gadījumu, ja jāsniedz atbilde uz pēdējo jautājumu, vai attiecīgā produkta reklāmā drīkst izmantot norādes uz kalciju, tātad uz minerālvielu.
- 9 1. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 23. panta 1. punkta 2. teikumu pielikumā uzskaitītos terminus “ekoloģisks, bioloģisks”, kā arī to atvasinājumus vai deminutīvus, piemēram, “bio”, var izmantot tikai tad, ja produkts atbilst šīs regulas prasībām vai ja tas atbilst saskaņā ar šo regulu noteiktām prasībām. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 23. panta 4. punkta a) apakšpunktu šai lietā strīdīgais terminu lietojums pārstrādāta pārtikas produkta tirdzniecības aprakstā cita starpā ir pieļaujams tad, ja ir izpildītas Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. pantā noteiktās vispārējās ražošanas prasības.
- 10 Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. pantā ir nošķirtas divu kategoriju vielas, pirmkārt, piedevas, piemēram, minerālvielas un mikroelementi (Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. panta 2. punkta b) apakšpunkts) un, otrkārt, lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļas, kas nav bioloģiski ražotas (Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. panta 2. punkta c) apakšpunkts). Abu kategoriju vielas, neskaitot [oriģ. 6. lpp.] izņēmuma situācijas, kas uz šo gadījumu neattiecas, var izmantot tikai tad, ja ir piešķirta atļauja to pielietojumam bioloģiskajā ražošanā atbilstoši Regulas (EK) Nr. 834/2007 21. pantam. Par šīs atļaujas piešķiršanu lemj Komisija (Regulas (EK) Nr. 834/2007 21. panta 2. punkts, 38. panta a) un b) punkti). Šo funkciju tā ir izpildījusi, pieņemot Regulu (EK) Nr. 889/2008.

- 11 Īstenošanas regulā ir nošķirta atļauju piešķiršana dažādām kategorijām. Piedevu izmantošana ir reglamentēta 27. pantā, aplūkojot to kopsakarā Regulas (EK) Nr. 889/2008 VIII pielikumu. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunktu minerālvielu lietošana principā ir atļauta tikai tiktāl, ciktāl to izmantošana ir tieši likumīgi nepieciešama vispārējam patēriņam paredzētos pārtikas produktos, kuros tās ir iekļautas. Lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļas, kas nav bioloģiski ražotas, ir reglamentētas Regulas (EK) Nr. 889/2008 28. pantā. Tās ir atļauts izmantot, ja tās ir iekļautas Regulas (EK) Nr. 889/2008 IX pielikumā. Šī pielikuma 1.3. punktā ir minēts: “Aļģes, to skaitā jūras aļģes, kas atļautas nebioloģisku pārtikas produktu sagatavošanā”.
- 12 2. Šī norma apelācijas tiesas ieskatā ir piemērojama tikai attiecībā uz “pārtikas aļģēm”, kuras pašas par sevi var lietot uzturā. Uz sarkanajām koraļļveida aļģēm, kā *Lithothamnium calcareum*, tas neattiecoties tām raksturīgās šūnu sienīņu apkaļķošanās dēļ.
- 13 Šis viedoklis tiek pamatots ar to, ka visas Regulas (EK) Nr. 889/2008 IX pielikuma 1. punktā iekļautās sastāvdaļas ir ēdamas, un tām ir jābūt ēdamām (skat. 1.1. punktu: “Ēdami augļi, rieksti un sēklas”, 1.2. punktu: “Ēdamās garšvielas un garšaugi”). Šī prasība varētu būt attiecināta arī uz aļģēm. Atbilstoši minētajam, arī citā vietā, proti, Regulas (EK) Nr. 834/2007 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta 2. teikumā esot norāde uz “pārtikā lietojamām aļģēm”.
- 14 Šāda veida uzskatu neapstiprina fakts, ka ierobežojums “pārtikā lietojamas” attiecībā uz aļģēm tieši nav ticis iekļauts Regulas (EK) Nr. 889/2008 IX pielikuma 1.3. punktā. Gluži pretēji, par pietiekamu var tikt uzskatīta [oriģ. 7. lpp.] regulējumā noteiktā prasība, ka aļģe tiek izmantota kā sastāvdaļa. Tādējādi ēdamai nav jābūt aļģei kā tādai, bet gan tikai pārtikas pārstrādē izmantotajai sastāvdaļai (skat. Regulas (EK) Nr. 834/2007 2. panta r) punktu, aplūkojot to kopsakarā ar Direktīvas 2000/13/EK 6. panta 4. punkta a) apakšpunktu), tātad, piemēram, aļģu miltiem. Plašākam ierobežojumam trūkst faktiskā pamatojuma. Pulveris vai milti, kas iegūti no aļģes *Lithothamnium calcareum*, arī tiek izplatīti kā uztura bagātinātāji, un nav konstatējams, ka tas nebūtu atļauts.
- 15 Arī Regulas (EEK) Nr. 2092/91 piemērošanas laikā pastāvošais uzskats, ka aļģes nedrīkst izmantot produktu bagātināšanai ar kalciju (skat. piemēram, *summary report of the 45th meeting of the working group “legislation” and of the standing committee on organic farming*, 1999. gada 29./30. marts. <G/pesitacid/almud/ab99/29marrep>), pašlaik spēkā esošajā regulējumā neatspoguļojas. Attiecībā uz lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļām Regulas (EK) Nr. 889/2008 28. pantā nav paredzēts atbilstošs ierobežojums.
- 16 Regulas (EK) Nr. 889/2008 IX pielikuma 1.3. punkta piemērojamību visbeidzot apstiprina prasītājas iesniegtais Eiropas Komisijas ziņojums, 2015. gada 30. marts, (Ares<2015> 1395950). Tajā Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora vietniece apstiprina, ka *Lithothamnium* ietilpst Regulas (EK) Nr. 889/2008 IX pielikuma 1.3. punkta piemērošanas jomā.

ražošanu atbilstoši Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. pantam, tieši pretēji, šai gadījumā minerālvielu izmantošana principā nav atļauta (skat. Regulas (EK) Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunktu).

- 22 Tomēr attiecībā uz pārtikas ražošanu Regulas (EK) Nr. 889/2008 IX pielikums neparedz līdzīgu diferenciaciju. Lai gan, balstoties uz regulējumu barības jomā, likumdevējam bija zināms par augsto kalcija saturu *Lithothamnium*, tomēr aļģes ir iekļautas sarakstā, neizslēdzot *Lithothamnium calcareum*. Gadījumā, ja šīs jomas regulējumā tomēr būtu paredzēti ierobežojumi, to identificēšanu katrā ziņā pavadītu šaubas par to, vai ievērota atbilstošajam regulējumam nepieciešamā precizitāte.
- 23 Visbeidzot, ņemot vērā regulējuma nolūku, rodas šaubas par to, vai Regulas (EK) Nr. 889/2008 IX pielikuma 1.3. punktā minētais saraksts ir jāinterpretē šauri. Ja jau dzīvībai aļģei *Lithothamnium calcareum* tai raksturīgās šūnu sienīņu apkaļķošanās dēļ ir augsts kalcija sastāvs, nav izsecināms, kādēļ tikai atmirusi aļģe tieši šī minerālvielu satura dēļ vairs nevarētu tikt uzskatīta par lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļu.
- 24 4. Visbeidzot rodas jautājums, vai prasītājas produkta marķējumā var izmantot norādes uz kalciju, ja tam būtu jāatbilst bioloģiskā marķējuma prasībām.
- 25 Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 23. panta 2. punkta 2. rindkopu nav atļauts izmantot jebkādus terminus, marķējuma un reklāmas veidus, kas ir maldinoši attiecībā uz šajā regulā noteiktajām prasībām. Tas apliecina to, ka [oriģ. 10. lpp.] norāde uz kalciju iepakojuma dizainā vai bioloģiska dzēriena produkta nosaukumā ir uzskatāma par nepieļaujamu. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. panta 2. punkta b) apakšpunktu, aplūkojot to kopsakarā ar Regulas (EK) Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunktu, bioloģiskajai pārtikai principā nedrīkst pievienot minerālvielas, to lietojums ir atļauts vienīgi atsevišķās situācijās, kas uz šo gadījumu neattiecas. Tādēļ kalcija, tātad minerālvielas, izmantošana reklāmā ir maldinoša attiecībā uz Regulā (EK) Nr. 834/2007 noteiktajām prasībām.
- 26 Šādu aizliegumu neapstiprina fakts, ka norāde pēc būtības ir pareiza. Tā kā likumīgi izmantotai sastāvdaļai ir augsts kalcija sastāvs, norāde uz kalciju kā tāda nav maldinoša. Šai ziņā saprotama šķiet atsauce uz atļautu lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļu, kā, piemēram, prasītājas izmantotā norāde “bagātināts ar augsta kalcija satura jūras aļģi”.
- 27 5. Senāts sliecas atbalstīt uzskatu, ka atmirušu *Lithothamnium calcareum* sugas aļģu samaltu palieku izmantošana bioloģiskās pārtikas ražošanā ir atļauta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. panta 2. punkta c) apakšpunktu, aplūkojot to kopsakarā ar Regulas (EK) Nr. 889/2008 28. pantu un IX pielikuma 1.3. punktu, tomēr tas uzskata, ka nav pieļaujams, ka šo produktu reklāmā tiek izmantota atsauce uz kalciju, tātad uz minerālvielu.
- 28 Tomēr, pamatojoties uz attiecīgajām tiesību normām un līdzšinējo Eiropas Savienības Tiesas judikatūru nav iespējams rast pietiekami pārliecinošu atbildi uz

minētajiem šajā lietā nozīmīgajiem jautājumiem Regulas (EK) Nr. 834/2007 un Regulas (EK) Nr. 889/2008 interpretācijai. Tādēļ, īpaši ņemot vērā arī līdzīgus jautājumus, kas rodas citās dalībvalstīs, tie prejudiciālu jautājumu veidā jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai. (skat. EST spriedumu, 1982. gada 6. oktobris [**orig. 11. lpp.**], C-283/81 [ECLI:EU:C:1982:335], *C.I.L.F.I.T.* – 21. punkts [..]).

[..]

DARBBA VERSIJA